

RAMÓN SURINYACH

GENT D'ARA
GENT D'ARA
GENT D'ARA
comensa a
publicarse en
FOLLETI DE
24 PÁGINES.

15 cèntims

(Fotografia Cunill)

Ramón Surinyach Senties

Es en Ramón Surinyach, un autor ben conegut en les lletres catalanes y per això ns honrem avuy publicantli el retrat.

Fa ja alguns anys y quan encara en Surinyach era un noy, la seva firma se reproduhía en totes les revistes literaries catalanes sots belles composicions en vers, poesies inspirades y sentides, algunes de les quals obtingueren popularitat. No'ns costaria gaire de trobar en el volúm «Coses meves» alguna d'aquestes, reveladores d'un poeta y un escriptor.

Més tart en Surinyach comensà a conrear la prosa, la narració curta, viva, ab la que's guanyà ben aviat una forta reputació. «Croquis Cubans», «Esbosos», «Gent», son hermoses coleccions de contes en les que apareix ja l'escriptor pulcre y delicat, l'observador y el colorista. Y darrerament en la novela «L'Amich» en Surinyach se 'ns presentà com un acabat novelista, decantat cap a la psicologia, aimant d'escudrinhar en les situacions dels personatges els replechs més recòndits dels pensaments y de les sensacions.

En el teatre ha obtingut també sos éxits, o sino, bona proba n'es l'hermós quadro dramàtic «Núvols en creu» y la delicada comedia «Cel que s'obra».

Ara ha estrenat al Romea el drama *Contra claror* del que donem compte en la secció de teatres del present nombre.

Quelcom sobre'l teatre d'aficionats

IV Y ÚLTIM

En l'anterior article com a primordials y essencials pera la reconstitució de l'escena d'aficionats deixava sentats els principis d'una vocació artística, d'una direcció intel·ligenta, d'una finalitat y una preparació y educació del públich

per medi de conferencies sobre l'art de Talia.

Permeteu-me que sobres això m'extengui més explicant tota la significació y valor d'aquets punts capitalíssims, no ja solament en l'escena d'aficionats, sinó en el teatre en general.

Deya jo: La primera aspiració que s'ha de conseguir es aquesta: fer una companyia d'aficionats artistes. Y com se fa una companyia d'aficionats artistes? pot preguntar algú ingènuament extranyat d'aquesta meva pretenció.

Vuy probar d'explicarho clara y concisament. No estich pas conforme ab aquell aforisme castellà *de que el poeta nace y el artista se hace*. L'artista, com el poeta, neix. No's fa, sino que's perfecciona y s'educa, lo qual vol dir que aquesta vocació no s'adquireix pas ab regles ni consells, sino que's condició innata del home, condició que's pot manifestar en qualsevol de les belles arts entre les quals jo hi vuy incloure la del teatre.

No's confongui are la vocació ab lo que vulgarment se'n diu la *cèba* de sortir al teatre. Aquestes dugues coses queden demostrades en un altre defecte dels aficionats: l'imitació.

Efectivament, no podrà dirse que tingui *vocació* artística aquell que ab tot y passarse *las noches de claro en claro y los días de turbio en turbio* estudiant el paper tingui la *cèba* de imitar a un artista, ja sigui en la part tràgica o en la part còmica. Hi ha aficionat de qui's pot dir: treballa molt bé; pero a molts se'ls pot aplicar aquesta frase: imita admirablement.

La vocació artística, donchs, no s'endavina solament per l'ofici, sino també per la condició que's la que ha d'esser dirigida y educada.

Poques agrupacions hi ha que no tinguin el seu director d'escena; però l'acció d'aquet molts cops queda reduïda a

GENT D'ARA. Sr. Joseph,
Sr. Puiggarí.

fer d'apuntador o a ser el primer actor de la companyia y d'això no se'n pot pas dir direcció en el sentit que jo dono a la paraula aquesta.

Si a l'aficionat se li demana educació intel·lectual y artística, a un director o conductor, guia o mestre—que mestre se li pot dir—se li han de demanar coneixements vastíssims sobre aquest art y que tingui quelcòm de creador, quelcòm d'artista y poeta a la vegada, junt ab un afany o aspiració per l'art y per la cultura de les multituds que's traslluirà en el gust d'escullir obres y en l'acert al presentarles, proposantse una o varies finalitats en el seu treball, puig ja es sabut qu'el teatre pot tenir diferents aspectes. Pot ferse acció social, pot darse idea

clara de costums y conflictes de familia, pot aspirarse a desfer convencionalismes de la societat, a fer acció educadora de sentiments, pot tenirse tendència a una renovació en la masa progressiva de l'humanitat, a enlairar virtuts, o combatre vicis y passions, y en fi, pot proposarse també l'idea santa de fer riure, pero escullint, no les obres que fan riure per lo inverosímil y xavacà, sino les obres dels autors qu'estimin la poesia d'una rialla, que's proposin l'idea santa de fer riure y encomanar l'alegria com a esplay, com a gracia, com a bellesa y com a veritat. Però la purificació del sainet no entra en aquet tema. Y si les agrupacions d'aficionats se perfeccionen, d'aquet perfeccionament n'ha de participar el públich pera que entre uns y altres s'estableixi un paralelisme d'espiritualitat de comunió, y aquestes conferencies de que he parlat han de tendir a n'aquet fi: a que tothom entri preparat dignament al temple de l'idea y a l'escola de la vida en la participació de l'obra del home creador, del poeta.

Pera resumir y sintetisar vaig á les regles que jo crech convenientes pera la reconstitució de l'escena d'aficionats.

- 1.ª Vocació decidida de l'aficionat.
- 2.º Educació del mateix en el doble aspecte d'home y d'artista.
- 3.ª Una direcció capassa y intel·ligenta a la qual deuràn tenir els aficionats absoluta confiansa.
- 4.ª Convencuts els aficionats de la seva missió, qu'es la del Teatre en general, posar tota la seva formalitat y zel en els ensaigs y en la representació.
- 5.ª Siguent concients de la seva obra fugir de mesquineses pera volguer demostrar superioritat o valer sobre'ls companys y no creure may a la vanitat pensant qu'un paper de curtes dimensions sigui insuficient per ell, ja que'l primer actor es sempre'l que surt més airós del

seu paper nterpretantlo ab fidelitat per curt que sigui.

6.ª Procurar tots y cada hù esmersar les seves energies no solament en el lluhiment del seu tipu, si no en la obra d'educar les multituts, de donar gloria al Teatre Catalá y deixar ben sentat el nom de l'agrupació a que perteneixin.

Abans d'acabar el meu comés vaig a donar als aficionats una prova clara de l'importancia, influencia y relació que té'l Teatre ab el poble que li dona vida.

El vol més alt qu'emprengué la tra e pia grega correspon a l'època de més flo-reixement y magnificència d'aquell po-ble, mestre de pobles.

GENT D'ARA. Sr. Fran-cisco Rimbau, Sr. Laperà.

Però sense remontarnos a divagacions històriques, podém establir una linia pa-ralela entre Catalunya y Castella pera demostrar la decadencia d'un poble y la virilitat y resurrecció del altre.

El teatre clàssich castellá, el teatre cavalleresch den Calderón y den Zorri-lla, que té les seves reminiscencies en l'Echegaray, correspon a l'esperit aven-turer y conqueridor de somnis y gran-deses d'aquell poble que comensava a dormir-se sobre'ls llorers de les passades glories y baixant, baixant, ha caigut en la postració del *género chico*, escola de xistos verts y de cançons xavacanes de péssim gust y que desgraciadament en-cara logren popularisarse en la nostra terra.

El Teatre clàssich catalá que té'l seu empori en els temps den Pitarrá, Feliu y Codina, etz., etz., es el desvetllament d'un poble qu'en el mirall de passades glories trasmeses per l'història comensa-sava a deixondirse ab ansies de renova-ció y de deslliuransa.

Cap d'aquelles obres dels dos teatres respón ja a la manera d'esser d'un y al-tre poble.

L'un, abatut, dorm tranquilament, plàcidament, somniant encara plaers y aventures; l'altre se redressa y reviu ab fé y energia.

Donèu una mirada retrospectiva d'uns quants anys a n'aquesta part y veu-reu les produccions teatrals, portaveu de l'intellectualitat d'un poble. L'un ha produït obres lleugeres, inmorals, xor-ques; l'altre obres serioses, d'ensenyansa, d'elevació del esperit, de refinament d'idees y costums y de virilitat encorat-jadora.

Els tipus que veyeu en qualsevol de les obres dels dos teatres podeu afirmar que son tipus arrancats de la realitat de cada un dels pobles que les ha produ-hides.

Cal, donchs, que'ls aficionats, deixant

la rutina de *fer comedia*, y fent que'l públich tampoch vagi a *comedia*, seriosament se preocupin de fer art, de fer acció educadora pera'l bé del Art y per la glòria de Catalunya.

Aquí faig punt demanant una vegada més indulgència si'l meu pobre treball

ha sigut fet ab més bona intenció que ab mérits suficients, però dich y repeteixo que faig pas al qui logri millor que jo tractar aquet tema que per l'importància que tè, encara que no ho sembli, jo'n tindria una satisfacció veritable.

EMILI SALETA y LLORENS.

BIBLIQUES

(D'una colecció)

SARAH

*Davant l'immens desert la llarga caravana
d'Abraham s'es deturada l'ansiat repòs cercant,
un'ona abrassadora sobre les testes plana,
la gran quietut no trenca la veu d'un perdut cant*

*Agar perfums labora y en nuditat ostenta
el tors que Abraham admira ubèrrim templadò;
sent Sarah al cor dels gelos fiblar sageta ardenta,
remembre que altres dies va aimarla un Faraò.*

*De Jehovà acomplirse no veu la prometensa,
Agar la quietut trenca ab càntich lasciviós,
d'Abraham l'esguard brilleja d'un foll cobejament*

*Y Sarah el desert mira la solitud immensa...
somnia a Agar la bruna en brassos del espòs
y sent la ubriaguesa del goig del llensament.*

REBECA

*Al caure de la tarde cap a la font camina
de Bethuel la filla, la neta de Nacor,
devalla de l'alsaria la calma vespertina
que anega arreu la plana de placideses d'or.*

*Y dels camells que arriben les ombres allargades
per el sorral s'extenen vora del pou sagrat,
y removen les aigues que semblen ensonyades
Rebeca omple la gerra. Un vell romeu cansat*

*demànali un glop d'aigua; la verge somrienta
tot decantant la gerra consola al vell sedent
que admira, mentres veu la fembra que, opulenta,*

*dintre sa carn de verge té tot l'encantament
de la futura mare, qu'en sa mirada ardenta
té tot l'esclat de vida d'una novella gent.*

AMBROSSI CARRIÓN.

En defensa propia

Sr. Director de DE TOTS COLORS.

Molt senyor meu: Perdoni que, pera defensarme de certes manifestacions que entelen la meua honradesa literaria, m'aculli a la proverbial hospitalitat del seu digne setmanari.

En el nombre 112 de *La Escena Catalana*, en la crítica que's fa de la meua comedia *Gent d'ara*, el cronista manifesta clara y terminantment que en la esmentada obra «hi cursan alguns xistos que semblan den Rusiñol, pero en cambi n'hi ha d'altres... QUE HO SON».

Respectuós ab totes les opinions dels crítichs, per desfavorables que'm siguin, no puch passar en silenci aquesta, que, com he dit, ataca a la meua honradesa literaria.

Reto, donchs, publicament, a *La Escena Catalana* a que puntualisi quins son els xistos que semblan den Rusiñol y, sobre tot, ELS QUE HO SON.

La Escena Catalana té ja paraula.

Avensantli mil mercés, senyor Director, quedo de vostè affm. s.

E. Coca y Vallmajor.

Arts Plàstiques

Al local de l'«Unió de fabricants d'Espanya pel foment de l'exportació». — Exposicions d'en Triadó y d'en A. Potau a cà'n Parés.

Una onada de claror ha vingut a omplir el nostre viure monòton, ab l'ocasió de poder visitar els bells quadros qu'han sigut hostatjats en el local de l'«Unió de fabricants d'Espanya pel foment de l'exportació». Agradosament rebuts y assessorats per son propietari, don Agustí Caze, hem recorregut la exhibició, restant sorpresos davant de les veritables joies d'art que s'han mostrat al públich la darrera quincena, avans d'esser enviades al Ca-

sal Català de Buenos Aires, ahont portarán als intel·ligents al nou mon el goig sencer que les obres dels genis deixen en les ànimes escullides.

Ens cridà preferentment l'atenció «La predicació de Sant Joan» de Salvator Rosa, el que fou lloctinent de Aniello Falcone en el «batalló de la mort» en temps de la insurrecció de Masaniello. La factura fuliginosa, el sentiment dramàtic que imprimeix a la natura en sos immortals paisatges que'l portaren al primer rengle en son genre, la coloració ombrívola que sagella d'una manera tan característica les seves obres, resulten prodigiosament en aquesta. De retorn a casa, ubriachs els ulls de la esquisidesa del gran mestre, *Dafnis* ha cercat la reproducció d'una «Batalla» que existeix en el museu del Louvre—

GENT D'ARA.
Sra. Rosa, Srta. Masriera.

genre en el que sobressortí—y completant en son cervell lo que en la duresa del gravat hi mancava, vegé resorgir en el lloch feristech, en els estatges, en la cruessa del rocam y en la personal factura de la escassa vegetació, aquell mateix escenari portentós que s'ens havia ofert.

Ocupant llocs senyalats al costat de la dita obra, vàrem veurer un «Nen Jesús» de la escola sevillana, època de Murillo, deleitos d'entonació y plè d'armonia, y una «Mare de Deu» del Correggio, venant aquella suavisima tendresa que imprimia en sas imatges el gloriós autor del «Matrimoni místich de Santa Caterina», mestre en el clar-obscur y en els gestes afalagadors, com ben bé's mostra en la tela esmentada.

De veritable mérit artístich cal consignar també'l rotulat «Fundació d'El Escorial» atribuït a la primera època del *Greco*; un «Crist» bizantí pintat en planxa de coure; un «Retrat del general Manso», escola catalana; dos quadros atribuïts a Ribalta, «San Geroni» y «El Sant Sepulcre»; un hermosíssim «Desnú» den Martí Alsina, dit el *Tirià* català, magistralment resolt y d'una carnació encertadíssima; «Sopar campestre» de Bassano; «Interior català» de Balasch; dos «Paisatjes» un de l'Armet y l'altre den Larraga; tres quadrets del Sfinder, vessants de llum y de color.

Verament hauríam de mencionar tots els quadros exposats, si'ns haguessim de fixar en la llur valúa, més això'ns ocuparia més lloch del que podem disposar.

Lo que si deplorem de tot cor es que nostres llegidors que no n'han tingut esment y quina curiositat—hauria potser deixondit el cronista—ab aquestes notes, es vegin impossibilitats de fruir d'una veritable manifestació d'Art que a hores d'are deu navegar vers a llunyanes terres.

Dafnis s'acontenta ab envejar al Sr. Case els tresors que li mostrà y el remercia pel bon aculliment que li feu, y per l'altruista sentiment que'l mogué a oferirnosels pel goig de la nostra ànima, abans de que sortissin de casa nostra.

* *

Quants cops vos haurà succeït, amables llegidors, en vostres caminades montanyen-

ques, aturarvos embadalits per l'encant d'un paratje y restarhi llarchs moments, bressolada l'ànima pel delitós afalach ab que l'ànima del lloch sembla aconortarvos! Y si un altre jorn reprenen aquell camí, novament aneu fent en vostre romiatje les estades primeres, desitjosos d'aquells intims coloquis ab els indrets de vostre coneixensa.

Això mateix va passar-me a ca'n Parés davant dels quadros den Triadó. Un a un desvetllaren en mí aquesta emoció plácida; un a un, al revèurels, m'oferreren altre cop el suau misteri dels llocs anyorats sense coneixels, y al anarmen y deixarlos, vaig sentir una dolça recansa. Què més podria dirne...?

Y què podria dir també de les caricatures den Potau? Crech qu'es la primera exposició qu'organisa y crech que l'ha errada. A nostre modo de veurer, les condicions innegables que té aquest senyor pera'l conreu del genre a que's dedica, foren millor esmersades en treballs que no exigissin un obligat model. Per aixó en general no'ns han agradat les caricatures de sobirans y quefes d'Estat que presenta, perque si bé alguna s'enmolla exactament ab el model y fins arriba a traduir quelcom de sa fesomia moral, d'altres n'hi han en que l'artista está molt allunyat d'ensopegar la nota justa, el tret característich, aquell *no sé què* inconegut per tots nosaltres y que'ns es revelat per l'artista vident. Y aquest perill inevitable tractantse de personatjes quins retrats ens son familiars y en quines caricatures no hi veyém la evocació de lo risible, fora anulat si'l Sr. Potau cercant els models en la humanitat ridícula els generalisés, subtilisant els defectes y creant tipus qu'encloguessin el seu modo de veurer lo estrafer.

Ens plau afegir un nom més a la llista dels nostres artistes y encoratjantlo pera seguir mostrantnos el desenrotllo de la seva obra. Dafnis s'allunya discretament...

DAFNIS.

Novembre fuig...

Oh, Novembre! ets l'imatge de la mort anant pel mon a segar vides...

Oh, Novembre! ara que has complert la teva obra destructora, ara te'n vas...

Al teu pas, els arbres s'han vist despullats de ses fulles y 'ls aucells de sa llar... Ton bés ha solcat els fronts d'arugues, ha tenyit testes de blanch; t'has gosat veyent sucumbir vellets al pes dels anys... y els malalts joves, com hi has rigut, com hi has disfrutat veyentlos defallir y despedirse de la vida al bés de tos malèfichs oreigs...

Però encara'l teu afany de destrucció

y de mort no s'es vist satisfet... Has atiat als rius pera que foragitessin ses aigues y ho inondessin tot; t'has arribat al mar y has inflat ses ones que s'han arrestellat furientes sobre la pobra nau.

...Y aquella blavor suavíssima del firmament l'has desterrada... congrianthi en son lloch, castells de núvols negres, prenyats d'aigua per vessarla sobre la terra y arreballarne tot lo que'n resti de la teva devastació.

Oh, Novembre malehit!... sols, ab hipòcrita benevolensa, has deixat obrir les flors que havien de guarnir les tombes...

Oh, Novembre malehit!... has vingut en ales de l'enveja y del rencor per arreballar nostres tresors; mes ton odi no ha anat més enllà; ton imperi se n'es anat per terra; t'empaita'l poderós Desembre que ja blanqueja en les montanyes... sos esclats de joya te fan por; l'alegria de Nadal t'espania...

Vesten, donchs, Novembre, que ta missió s'ha complert.

LLUIS S.

GENT D'ARA.
don Ignasi, Sr. Vilallonga.

TEATRES

PRINCIPAL

Ab tot y l'acaparament d'espectacles que està fent en aquest teatre *El gos dels Baskerville*, no deixa de representarse de tant en tant *Juventut de Princep*.

Ab *Gos* y ab *Juventut*, van passant en aquest teatre. Van passant, y adorant y fent entrades boniques y plens a cada tres per quatre. Bona temporada, amichs, si els vents no cambien.

Y perque no cambihin, ja están en ensaigs *Els hipòcrites*, obra de la qual ne tenim inmillorables referencies.

ROMEA

De Festa major.—Sainet en un acte, per Pere Colomer y Fors.

Heusaquí que, ab un argument sencill-

ssim, ha combinat en Pere Colomer, aplaudit autor dramàtic, unes quantes escenes escacients y pintoresques, plenes de color local, que consegueixen distreure al públich y es fan aplaudir per la finesa d'observació ab que son escrites.

Els tipos son tots ells presos de la realitat y es mouhen y parlen ab molta justesa.

L'interpretació que va obtenir el sainet, apropiada en tots conceptes, revela la bona voluntat dels distingits artistes que hi intervingueren. El públich al final de l'obra, premià a l'autor y als actors ab merescuts aplaudiments.

Contra Claror. Drama en tres actes per Ramón Surinyach Senties.

La vetlla del divendres, al Romea, se posà aquet drama del distingit escriptor Surinyach Senties, davant d'una nombrosa y distingida concurrència.

No es ara potser el moment oportú pera parlar den Surinyach, com a contista, novel·lista o escriptor, però, la ploma se'ns en hi vá, per la senzilla rahò, de que en el drama *Contra Claror* hi vegerem sempre a n'aquet. Es *Contra Claror* una obra fina y delicada, de penetrant psicologia, que passa per les taules com un sospir, com un perfum, com un color. Té dolor, es dramàtica, es dolça y es trista, es sincera, es en fi, l'obra d'un artista que s'ha valgut del teatre pera presentarnos, noblement, una nota de vida que l'ha ferit, l'obra d'un artista que ha escrit sense pensar en el públich, ni en l'escena y que no ha buscat l'aplaus, que no ha aspirat a l'èxit sorollós.

L'assumpte es ben senzill y hermós alhora, potser més escayent per una novela fina que per un drama d'èxit. L'Elias Breri, el protagonista, es un home un xich desequilibrat que serva un recort de la seva mare morta ium llorable. Creu que no hi pot haver en el mon dòna comparable a sa mare, la santa, la bona. Y l'Elias està casat ab una dòna que l'estima y que es pura y honrada com la que més. Però ell, sots la pressió del recort de sa mare, no ho creu aixís y la martiritza ab ses gelosies y desconfianses.

Però vetaquí que l'pare de l'Elias cau greument malalt y ans d'anarsen del mon, ell que veu l'injustícia ab que son fill tracta a sa muller, vol acabar ab aquet mal estar y, cridant al seu fill li exposa sos desitjs al ensemps que, portat per la conversa, li revela el penorós secret de que aquella dòna inmillorable, la mare de l'Elias, li havia faltat a n'ell com esposa.

Es per l'Elias aquella revelació un cop crudel. Un amarch pessimisme s'apodera d'ell aleshores y desitjós d'acabar ab sos torments y pera probar la virtut de sa muller, li acostatan com pot a un anich fins que, darrerament, se convens de que sa muller no li falta ni li faltarà may.

GENT D'ARA. donya Mercedes, Srta. Fremont.

La veyeu la finesa psicològica de l'assumpte? Aquesta finesa, es sens dupte, l'única causa de que l'obra no encaixi a les taules. Això y el que en Surinyach no es va preocupar gaire de que l'obra fos escènica.

El públich, intel·ligent, que ho era tot ell, la vetlla de l'estrena, cridà a l'autor al final de cada acte.

En conjunt l'obra fou ben interpretada y mereixen esser citats la senyora Ferrer y el senyor Nolla. Aquet si treballa sempre ab la cura ab que feu «l'Elias» de *Contra Claror*, podrà ferse una bona reputació. Al senyor Daroqui li hem de criticar una cosa, una petita falta però que no s'ha de perdonar a un actor com ell y es que duya una perruca tan mal posada que des dels darrers rengles de butaques se li veyia la diferencia de color entre'l front y la perruca. L'obra fou presentada ab poch compte, el primer acte ens presentà-

ren una sala d'una casa de senyors sense un sol quadro a les parets.

NOVETATS

La dama enamorada. Drama en cinch actes, per Joan Puig y Ferrater.

Extensament s'ha parlat d'aquesta obra de'n Puig y Ferrater, sens dupte la més completa del autor en el sentit de revelarshi en ella, ab més força que en totes les altres, el temperament del autor. En ella se'ns mostra en Puig com autor dramàtic de empena que, si be no triomfa definitivament encara, va en camí, en cambi, de conseguir victoria y ben gloriosa victoria.

Per de prompte, allí hi ha un gran drama. Drama viscut, drama suferit; drama dut a les taules ab tota sinceritat sempre y ab gran acert, durant el primer acte; més palidament en el transcurs del segon y tercer, y ja enfelbintse y divagant en els dos actes finals... Y heus aquí com, en poques paraules, ens sembla haver conseguit ja donar una idea aproximada de les condicions esceniques de *La dama enamorada*.

Condicions.—ja ho hem dit,—fortes, impositores, adornen a n'en Puig, autor dramàtic. Els seus ulls veuen les coses originalment y un felis equilibri entre l'idea y el sentiment va en camí de regir les seves produccions. D'altra part, una esquisida correcció literaria es norma dels seus diàlechs y poch a poch, cada dia més, la construcció de les obres va perfeccionantse, arrodonintse escènica-ment... seguint aixís, en Puig y Ferrater durà al nostre teatre obres dignes de perdurarhi.

La dama enamorada ja es un bon pas y donat bé, en ferm; aquet es el resúm de les nostres impressions.

Allà hi ha molt, però hi manca encara alguna cosa. Si el drama, lleugera y habilment variat de plan, s'hagués reduhit a tres actes, potser l'èxit hauria estat complet. Ara, tal com està, en cinch actes, n'hi sobren indubtablement dos per arribar al públich (y consti que no parlem del públich en el sentit corrent de la paraula.)

En Puig y Ferrater, en un article publicat abans de l'estrena, demanava a la crítica la veritat sobre els seus passos. Sincerament, expressada ab la major claretat y correcció possibles, aquesta es la nostra veritat, que, d'altre banda, també li hauríem dita sense semblant requeriment. Aixís nosaltres quedem tranquils y que ell y les persones que'ns escoltin, ne prenguin la bona voluntat.

Quatre paraules, per acabar, sobre l'interpretació que va obtenir el drama. (De la presentació no'n parlem, tractantse de obres representades en aquest teatre: han estat, fins ara, posades en escena ab molt acert y coneixement de causa y sense plànyehi sacrificis.)

En Vehil va agradarnos moltíssim. En

Tor va defensarse ab bones armes. Molt be en Rojas y en Barbosa y forsa a tó en Sirvent, en Pons, l'Antiga y en Roura. De les senyores, aplaudim a la Martínez y a la Roldan y elogiem a la Verdier, la Santolaria, la Roura y la Masriera... En resum: una interpretació, encara que discreta, molt notable en certs fragments de l'obra.

—Segueixen els èxits de la graciosíssima comedia *Gent d'ara* de l'Eduard Coca y Vall-major.

—Ahir degué estrenarse el pas de comedia de'n Joseph Morató *Un cop de vent*. Ja'n parlarem la setmana entrant.

—Per avuy està anunciada l'estrena de *Candida*, drama en tres actes del dramaturch anglès Bernard Shaw.

Agrupacions y Societats

Foment de les Arts Catalanes.—En el Teatre Romea s'hi donà diumenge, prop-passat, un concert musical a càrrech dels prou coneguts mestres senyors Sánchez-Deyá, Gálvez, Dini y Ardévol, executant obres de Mozart, Borodini, Cui, Glazounow y Moussorgsky. La darrera part formada per les composicions del senyor Ardévol, merescué'ls aplaudiments ab que'l nombrós y selecte públich la premià. Felicitem çhoralment a tots: iniciadors y interpretes.

Germanor.—El drama den Rovetta *Papà ministre*, traduït per l'eminent novelista don Narcís Oller y publicat per De Tots Colors, merescué com en la primera representació, forses aplaudiments.

Tant el senyor Yebra, com la senyoreta Senties feren guanyarse simpaties, ajudats pels senyors Carreres, Fontiguell, Monrás y Senties.

En preparació una nova estrena.

Esbart Artístich.—Per demà, les obres *El misteri de dolor* y *La nit dels morts* (estrena). En parlarem com cal ja que'l programa es escullit.

Noves Arts.—Una comedia castellana fou la funció darrerament representada, la que no anà malament, notantshi experta direcció y representació acceptable. Això es tot quan havém de dir. Preguem a la comissió del Teatre que'ns dongui més repertori català.

Unió Ultramarina.—Demà passat, a la tarde, tindrà lloch el benefici del director del quadro dràmàtic, l'Emili Alsina.

Ha escullit el drama den Guimerà *Terra Baixa*, en el que'l beneficiat hi està admirable. A més hi haurà concert. Ja'n donarém compte.

Academia Sant Just y Paslor.—El drama

GENT D'ARA.
Joanet, Sr. Gimbernato.

Enveja y Caritat del malhaurat Manubens Vidal. Aquesta obra té moments felissos, decayguent en altres escenes, degut a la poca seguretat dels conjunts. Els preguem més ensaigs y estudi dels caràcters.

Els senyors Sardà, Morelló, Guadall, Virgili, Badia y Vives, feren quan pogueren; val molt la bona intenció... mes cu dadito.

Sebes al cap, regular.

Agrupació «Sang Nova».—En el local del Niu Guerrer hi tindrà lloch dimars vinent a la tarda una extraordinària funció a benefici de l'«Associació de Beneficència», representantse les produccions *La Mare Eterna* y *Cura de moro*.

Donat el motiu de la festa, no dubtem que veurem la sala a curull.

La Primavera.—A benefici del galà jove

senyor Perelló, tingué lloch el prop passat dissapte, una funció teatral, posant en escena un drama castellà en tres actes, que ni l'obra ni'l treball dels que hi prengueren part, mereixen nostra atenció. L'únic que s'hi distingí una miqueta fou el senyor Figueras.

Després posàren la comedia *Un burro carregat d'or*, que si fá o no fá va anar com la primera. Al senyor Eduard Perelló, heroe de la festa, además de retréureli son mal gust en escullir les obres, no li veyem condicions pel art de Talia y menys per primer actor, com ell s'anomena en els programas.

GRACIA.—Centre Nacionaliste Republicà.—Abelardo Coma, traductor d'en Goldoni? Bé. Felicitemlo com ho va fer el públich d'aquet Centre, el dia 29 del mes passat, en motiu de l'estrena de *Pamela*, en quina traducció hi campeja l'humorisme d'en Coma, puig se veu que hi ha posat tot lo que sab per fer riure y lograr al final de la representació, un aplauso, acompanyat del corresponent cable, fentli experimentar aquella nit, tan gran sensació de goig, que per un moment, el veguerem veritabement rejovenit.

L'execució en conjunt bastant fluixa, potser per falta d'ensaigs y per no saberse gaire els papers. Les senyores Vallespi y Forjas diuen ab molt poca naturalitat.

—Ateneu Catalanista.—El diumenge passat representaren les obres *Els poruchs* y *L'ase del hortolà*. La primera, ab ses xavacaneries y xistos de mala lley, conseguí fer riure de debò a la nombrosa concurrència, que s'hi divertia forsa ab aquelles bromes tan insulses. En la segona hi hagué aytal desgabell que alló no es pas fer comedia; quiscun feya lo que li semblava, per lo que lograren ensopir al públich, fent que les noyes esperessin el ball ab més impaciencia que may. És una verdadera llàstima que aquesta Soc etat que s'ha distingit sempre per l'acert en l'esculliment d'obres, decaigui ara d'una manera tan deplorable presentant aquesta mena de produccions y representantles, además, sense ls ensaigs convenients pera que, al menys, surtin arrodonides.

Pel diumenge vinent anuncien *Lo ferrer de tall*.

—Joventut Catòlica de Sant Lluís Gonsaga.—Després d'una obra castellana, *mutitada* per més senyes, posaren en escena la pessa *Tot cor* que surtí bastant ajustada.

SAN GERVASI.—Centre Autonomista Català.—El dia 29 posaren en escena el drama en 3 actes d'en Angel Guimerà *Sol... Solet...* en quina producció s'hi lluhiren les senyores Lorán y Amat y'ls senyors Boquet P. y E. Bartrina, Rita, Coma, Puig, Cortada y Vilaplana. La presentació molt bona. El conjunt fla-

queja un xich en alguna escena, notanshi la manca de ensaïgos.

Pera'l dia 26 *El Plet d'en Balduino*.

SANT ANDREU.—Jovenut Catòlica.—Estrena del drama en 3 actes d'en J. Farré y Comes *Les petres oligarquies*.

L'autor al portar al teatre aquesta obra, sembla haverse preocupat més de la difusió polítich-social y relligiós del drama ans que de la teatral, quan a nostre entendre, deuria d'esser coses paraleles. Exemple d'això es, lo forsades que resulten moltes escenes pera poguer fer en elles tota mena de definicions filosòfiques y socials ab motiu de les controvèrsies que uns y altres personatges tenen.

D'aquí n'esdevingré també alguna escena forçada com la del «Victor», ab els obrers en el segon acte; aixís mateix el final d'aquest acte peca quelcòm de precipitat y efectista.

El tercer acte, plè d'intensitat dramàtica, peca bastant de colorit ab la mort d'en Jaume, que mancat de forces y havent obert el ulls a la vida futura, queda ja moralment tot resolt y per lo tant l'obra ja está acabada y no queda res per discutir.

L'obra que pot ben dirse que está correctament escrita, demostra envejables aptituds en l'autor pera conreu de la literatura dramàtica.

Avant, donchs. L'execució, si be en les escenes de conjunt no era del tot lo suficient ben lligada, n'era en part la causa lo fluxet d'estudi que estaven tots.

El senyor Oro, feu el «Jaume» ab tota consciència, sentlo al alcans d'aficionat estudiós. Lo mateix pot dirse dels senyors Baliarda y Camps, en sos respectius papers.

El «Daniel» del senyor Rius J. un xich massa encongit.

Just en un tot estigué el Sr. Boada en el «Damià».

Pogueren passar els senyors Alsina, Vilaseró, Riu, C. Arbós, Saladrigas, Pagés, y García, si be'ls hi recomanem un xich més d'estudi.

La comedia *Qui més busca* si que casi bé no podia anar ni ab rodes. Els papers dehuen estudiarse.

Les mentades obres foren posades en escena ab ben recomanable gust artístich.

La nombrosa concurrència que omplia'l local aplaudí sorollosament al final de tots els actes sentne sortir repetides vegades al autor de l'estrena.

Mercès per la galán invitació y a reveure sempre pel major esplendor de l'art de Talia.

Dels nostres Corresponsals

Fem anivent a tots els senyors que'ns envien expontaniament correspondencies de tea-

tres de societats de fora de Barcelona que si volen quedar nomenats corresponsals literaris DE TOTS COLORS; se servixin enviarnos una carta ab la seva adressa y firma a fi de posarnos d'acort sobre l'esmentat nombrament.

De no ser aixís, els advertim que, ab tot y agrahir molt l'atenció que tenen d'ajudarnos ab la seva cooperació, ens veyem precisats a no poder publicar llurs correspondencies per rahons que no es del cas d'exposar ara.

TARRAGONA.—Ateneu de Tarragona.—Estrena d'*El Bum bum del poble*, comedia en tres actes d'en Josep Vázquez.

L'èxit més gran que ha obtingut la notable companyia de nostre Ateneu durant la

GENT D'ARA.
Antonia, Sra. Roura.

present temporada, va esser, sens dubte, el passat diumenge ab l'estrena de la comedia de nostre amich y paisà en Joseph Vázquez.

L'argument d'ella es sencill: Un basté del poble te una filla (la Mundeta) ab la que un hereu dels més importants hi té relacions; y aquet per darse importancia, escampa que ha fet d'ella lo que li ha donat la gana; ella'l desprecia publicament y li fa confessar la seva calumnia. L'obreta va resultar del gust de la nombrosa y distingida concurrencia que omplia per complert la sala d'espectacles y que va obligar a l'autor a sortir varies vegades a recullir els aplausos.

L'execució confiada al director senyor Lleal va esser mol ben interpretada, distingintse singularment la senyoreta Gotarrodona ab el paper de Mundeta.

SANT ANDREU DE LA BARCA. — El diumenge passat, festa major d'aquet poble, varen esser representades per la companyia d'aficionats de Molins de Rey les següents obres: *L'hereu Escampa*, *Coincidencies* (estrena) y per fi de festa *El carro del vi*. En el drama s'hi lluien de debó totes les parts de la companyia, d'un modo especial les senyores Arquer y Gil y els joves Rivas, Fédret, Pahissa, Hilari, Costa y Vives, aquets dos últims en l'«Herèu» y «Fayo» respectivament.

De l'estrena de *Coincidencies*, obreta del nostre colaborador, l'Emili Saleta y Llorens, devem dir que l'autor logra el seu propòsit: fer riure. El públic se mantingué quasi en rialla continua entre'ls xistos abundants y les situacions còmiques. Va esser dignament interpretat per la senyora Arquer y els senyors Costa y Vives.

A petició dels aplaudiments de la concurrencia l'autor tingué de sortir a l'escena sent molt felicitat. *El carro del vi* va anar tan bé com lo altre y s'hi lluien els mateixos que ja hem anomenat.

SANT FELIU DE GUIXOLS. — Teatre Vidal. — Dijous, 26, la companyia de Joseph A. Peypoch que desde'l día 8 del mes passat actúa en aquet teatre posà en escena *La malalta fingida* d'en Goldoni, y *El casament per força* sainet d'en Moliere.

En la primera la senyora Baró estigué molt acertada ab el paper de Rosaura. El Sr. Guinestet feu un treball mol ajustat com també'l senyor Robles. El senyors Peypoch y Capdevilla estigueren a una altura gairebé com aqueixos altres encare que aquest últim resultés una miqueta exagerat. Els altres actors varen ajudar a la bona interpretació de l'obra.

En *El Casament per força* no ens vam poder formar una idea justa de lo que's l'obra degut a la mala interpretació de la mateixa.

Les decoracions magnifiques, degudes al pincell del senyor Castells.

El diumenge s'hi representà un obra castellana.

—Ateneu social.—El mateix diumenge l'agrupació d'aficionats d'aquesta entitat va posar en escena el monòlech d'en Pompeu Creuhet titolat *Boca d'infern*, y la comedia d'en Llanas *Don Gonzalo o l'orgull del Gech* (sense dones).

El jove Enrich Roura va ferse càrrech de desempenyar el monòlech en el qual treballà admirablement.

En el desempenyo de la comedia van posarse a gran altura els senyors Roura, Vicens, Cardoner y sobresortí de tots el senyor Ribot; els demés tots varen fer lo que van poder.

SABADELL. — En els teatres Principal y Camps de Recreo ha debnat una companyia de sarsuela y ópera espanyola qu'es proposa passar entre nosalsres la present temporada d'hivern. El personal artístich, en sa major part, es ja conegut dels sabadallenchs, figuranthi com a directors en Lucio Delgado y l'Emili Herrera y el mestre concertador don Joan Camprubí. Els noms dels artistes y'l repertori que anuncian, ens fa creuer que's tracta d'una companyia seriosa. Si es aixís, benvinguts!

—Academia Catòlica. El diumenge 22 de novembre tingué lloch una magnífica funció, representant el drama de'n J. V. J. *L'Evangalista* que desempenyaren molt bé'ls senyors Companys, Altés (A.) y Penalva en tots tres actes; els senyors Altés (J.) y Estivill molt bé en el primer y segón; en el tercer estaren molt discrets. Els senyors Castaño y Cassanyas estigueren bastant ajustats en sos papers, y els senyors Trapat y Trullàs anaven molt insegurs puig se veyia que no sabien gaire el paper. El senyor Mas desempenyà el «Magi» bastant regular en tots tres actes.

Per fi de festa la comedia en un acte *Els Informes*. Ho desempenyà molt bé'l senyor Penalva, com també'l senyor Trullàs, encarregat de les quatre transformacions ràpides, qu'ns agradà molt, y el qual demostrà sos mèrits d'artista.

El dia 29 de dit mes tingué lloch un escullit concert vocal per l'Agrupació Choral y en un intermedi la secció lírica-dramática, representà la sarsuela en un acte *Setze jutges*, que la desempenyaren molt bé'ls senyors Goig, Castaño, Estivill, Company, Penalva y Trullàs. El senyor Ramoneda encarregat del paper d'«Arcalé Garrofa» ja hu feu bé, però's veyia que no sabia gaire el seu paper. La part musical molt bé.

—Centre Sabadellés: (Gelats). El mateix dia representaren el drama en tres actes *L'Heroe*, prenenthi part la senyora Sánchez, que ho desempenyà bastant ajustadament en els tres actes. Les seuyoretes Torregrosa y Girolla deyan el paper igual que una *décima*. El

GENT D'ARA.
Lluís, Sr. Bley.

senyor Bellavista, encarregat del protagonista, en el primer y según acte estigué molt ajustadet, però en el tercer no sabia el que deya ni el que feya. El senyor Prunés, encarregat del «Senyor Tomás» no sabia gens el paper, tot ho havia d'anar cullint pel apuntador. Els senyors Farriol y Salvat (R.) bastant regulars. El senyor Cardona ab l'«Arcalde» se veyia que tampoch sabia'l seu paper, igualment que'l senyor Crucefont. El senyor Salvat (F.) molt bé si s'hagués fet càrrech del tipu que representava.

Per pessa la comedia *Cura de Moro* que fou molt pesada per lo poch que la sabian.

El dia 29 del passat l'Agrupació Tutu donà una escullida funció representant les obres *Lo roure centenari*, que desempnaren bastant ajustat els senyors Bellavista, Salvat (F.), Salvat (R.) y els senyors Crucefont y Vilaró anaven molt a les palpentes, puig se veyia que no sabien gaire els seus papers. Y el se-

nyor Farriol, encarregat del paper de «Rafel», ens agradà molt, però molt més ens hauria agradat, si hagués deixat l'entonació d'orgull, y s'hagués fet càrrech de que representava un paper de pagés, en el qual semblava talment un senyor. El nen encarregat del paper de «Manelich» molt bé. Per pessa *Sebes al cap*, que feu riure molt y sortí bastant arrodonida.

—Teatre Cervantes. El dimecres dia 11 del mes passat tingué lloch una vetllada composta de varies atraccions, y en un intermedí l'Agrupació Carbonell representà la comedia de'n Ramon Vidales que portà per títol *Lo carro del vi*, que sortí molt ben desempnyada a excepció del Sr. Figueras, que no's feya càrrech del tipu que representava.

—Centre Tradicionalista. El mateix dia representaren les obres *La grossa de Nadal* y *L'home del sach*, y acaba la vetllada ab un escullit repertori de sardanes.

—Círcol Republicà: (Creu Alta). El passat diumenge tingué lloch un aconeximent teatral per l'Agrupació Soler, la que va representar el drama en tres actes de'n Guimerà *Terra Baixa* que desempnyaren molt arredonadament les senyoretes Pilar Sánchez y Roseta Granje. El Sr. Bertran, encarregat del paper de «Tomás», molt bé. El Sr. Sallent ab el paper de «Manelich» estigué molt discret en tots tres actes. Lo mateix diem al senyor Blanch. El Sr. Domenech en son paper de «Sebastià» molt incorrecte. Igualment diem al Sr. Peig en son paper de «Joseph». Els demés regular.

Debém fer constar (per segona vegada) a n'aquesta agrupació que fan molt mal fet en suprimir les dames, porque això de que en lloch d'una «Pepa» posarhi un «Pep», y en comptes d'una «Antonia» un «Toni» no resulta, y com ja'ls deyem l'altra vegada, si es que no poden complir ab més elements, que esculleixin obres del teatre catòlich, o d'una o dugues dames, y no hauràn de retallar ni desfer obres que portin més gasto del qu'ells poden fer.

Per pessa la comedia d'Asmarats *A càl sabater*.

NOVES

Va ab aquest nombre, (REPARTIM als nostres lectors y CORRESPON als nostres suscriptors) el primer folletí de 24 pàgines de la hermosa comedia

Gent d'ara

de l'Eduard Coca y Vallmajor.

Les persones que vulguin enquadrernada

Joventut de Princep.

poden presentar en aquesta administració (Passatge de Mercader, 10, interior), o en el kiosco «Franco-Español», Rambla de les Flors, davant de ca'n Cuadros, tots els folletins y cobertes en bon estat y abonant 15 cèntims, se'ls entregará l'exemplar enquadrernat degudament.

Els gravats de *Gent d'ard* que publiquem en aquest nombre son trets d'unes espléndides fotografies de l'Audouard fetes en la galeria que l'empresa de Novetats ha instalat aposta en el meteix teatre pera commemorar gràficament sos éxits.

Es d'alabar a l'Empresa de Novetats aquesta manera de perpetuar el recort de les obres estrenades.

Dissapte a la nit en la Sala d'actes de l'Ateneo Barcelonés l'eminent poeta Eduard Marquina, davant d'una nombrosa concurrència composta de lo millor dels nostres literats y més distingits intellectuals, llegí son poema «Vendimion».

Es aquest poema una joia més per la literatura castellana, que li dona aquest poeta que ha crescut y s'ha format entre nosaltres.

Tot fou molt aplaudit, aplaudit com era de meréixer, per l'estil fluit, pel llenguatge elevat, per la riquesa d'imatges plenes de forsa evocativa y per la pregonitat y densitat dels pensaments.

Molt agraïm al senyor Marquina la deleitosa nit que ns feu passar.

BIBLIOTECA DE TOTS COLORS

Els mestres contistes. Volum primer: (Ivan Tourgenieff, Hégésippe Moreau, Eça

de Queiroz), 1 pesseta. (Als nostres favoreixedors, 50 cèntims).

Cor delator. Monòlech, per Edgar Poe. 25 cèntims. (Als nostres favoreixedors, 15 cèntims).

Els mestres contistes. Volum segon. (Conan Doyle, Catulle Mendés). 1 pesseta. (Als nostres favoreixedors, 50 cèntims).

Els Picarols. Drama en tres actes, per Erckmann-Chatrian. 2 pessetes. (Als nostres favoreixedors, 1 pesseta).

Pera gosar d'aquesta rebaixa especial, deu presentarse a n'aquesta administració, (Passatge de Mercader, 10, interior) o en el kiosco «Franco-Español», Rambla de les Flors, davant de can Cuadros, qualsevol dels volums publicats dintre la Biblioteca DE TOTS COLORS.

Diumenge passat al matí en el Teatre de Novetats el distingit poeta Prat Gaballí donà una conferencia esquisida, sobre «La llegenda en el Teatre».

Fou el parlament del senyor Prat un acabat estudi del tema imposat, forsa interessant. Y se compren que fos aixís, ja que, segons se diu, l'esmentat poeta està preparant una tragedia sobre l'hermosa llegenda de «El Compte Arnau».

Desitjariem que fos aviat un fet el rumor que apuntem.

S'han comensat els preparatius, pera posar en escena, en el Teatre Català Romea, el drama dividit en quatre jornades, *La familia Rocamora*, original d'en Pompeu Crehuet.

Segons les nostres notícies, ja s'està pintant el nou decorat que exigeix la bona presentació de l'obra.

DE TOTS COLORS Surt cada divendres.
Redacció y Administració—Passatge de Mercader, 10.

16 pàgines y cobertes UN RAL val el

Diccionari Català

Indispensable als que vulguin saber a fons la llengua catalana y desitgin escriurela correctament.

Conté'l llenguatge complert de

CATALUNYA, MALLOCA, VALENCIA, ROSSELLÓ, SARDENYA, LLENGUADOC, &

Haventhi agotats infinitat de quaderns d'aquesta publicació y essent moltes les persones que'ns han demanat l'obra completa, hem decidit reimprimir les pàgines que'ns faltaven y desd'avuy podem servir-la ab les següents condicions:

L'obra consta de 227 QUADERNS, que aniràn apareixent, ab tota puntualitat, un quadern cada setmana. Forma aquesta obra TRES GRANS VOLUMS, impresos a dues tintes sobre paper superior y satinat y ab inicials alegòriques.

S'admeten subscripcions a casa l'editor Bartomeu Baxarias, (Passatge de Mercader, 10, interior), que's serviràn a domicili.

Respecte a les persones que vulguin adquirir, desseguida, l'obra completa y enquadernada, poden ferho pagant l'import total de 72 pessetes a plastos de 5 pessetes mensuals.